

[Industriministeren]

ikke normalt vil være enkeltstående over for en virksomhed, men vedrøre en vareart, en varegruppe.

Så skal jeg da bekræfte over for hr. Askjær Jørgensen, at de synspunkter, jeg har fremsat i denne periode, kan betyde en mindre indtjening for virksomheder, der skal videresælge varer, der stiger i pris. Hr. Askjær Jørgensen gik så vidt, at han betragtede mine synspunkter som værende interessante. Jeg er ked af, at han ikke også syntes, de var interessante, de to første gange jeg redegjorde for dem.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 1

forkastedes, idet 21 stemte for, 146 imod.

Ændringsforslag nr. 2

forkastedes, idet 21 stemte for, 94 imod; 52 stemte hverken for eller imod.

§§ 1-3

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 3

forkastedes, idet 75 stemte for, 94 imod.

§ 4

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 4

forkastedes, idet 75 stemte for, 94 imod.

§§ 5-7

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 5

forkastedes, idet 17 stemte for, 152 imod.

§§ 8-12

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling

vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Lovforslaget går herefter til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Anden behandling af:

Forslag til lov om midlertidig begrænsning i forsikringsselskabers og pensionskassers anbringelse af midler.

(Lovforslag nr. L 8. Fremsat 6/11 79. Første behandling 7/11 79. Betænkning 8/11 79).

Der var stillet 2 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene samt spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Forhandling

Svend Andersen (S):

Ministerens ændringsforslag, der jo tydeliggør, at det er alle forsikringsselskaber, det drejer sig om, kan vi tilslutte os.

Under udvalgsarbejdet og i betænkningen er det fra flere sider fremført, at forslaget ikke har nogen forbrugsbegrænsende virkning. Det er en påstand, der delvis kunne være rigtig, såfremt forslaget havde stået alene, men da der jo er lavet prisstop, og da der er lavet stop for forbrugsudvidelser på andre områder, så må det være en logisk følge, at der også lykkes for de muligheder, der er for at øge forbruget ved optagelse af lån i forsikringsselskaber og pensionskasser.

Af andre bidrag til betænkningen fremgår, at vedtagelse af forslaget skulle få uheldige virkninger for beskæftigelsen inden for typehusbyggeriet. Det er en påstand, der efter vores opfattelse er direkte forkert. Sagen er den, det er fremgået klart af udvalgsarbejdet, at det typehusbyggeri, der skal opføres i stopperioden og i de første måneder efter stopperioden, er byggeri, der for længst er indgået bindende aftaler om, og lovforslaget indeholder jo som bekendt bestemmelse om, at bindende aftaler, der er indgået forud for den 5. november 1979, kører videre.

Det, der er sat stop for, er nye aftaler i 7 ugers perioden til finansiering af det byggeri, der skal opføres i forårsmånederne 1980. Her

[Svend Andersen]

fremgår det af lovforslaget – og det er blevet yderligere bekræftet af ministeren under udvalgsarbejdet – at nye og mere permanente finansieringsregler vil blive aftalt inden udgangen af indeværende år. Derfor skulle det problem hermed være ude af verden. Herefter bør det vel i perioden fra nu af og til stopperiodens afslutning overvejes, om ikke udlån fra reallåneinstitutter bør ske op til de lånegrænser, der er fastsat i den nuværende lov om realkredit.

Vi mener altså fortsat, at det er et godt forslag.

Fogh Rasmussen (V):

Den socialdemokratiske ordfører gav den ikke overraskende oplysning, at socialdemokratiet fortsat mener, at det er et godt forslag. Udvalgsarbejdet kunne ellers godt have givet anledning til, at man havde ændret opfattelse, for det har jo sandt at sige været et udvalgsarbejde fuldt af overraskelser. Ikke mindst må det have været overraskende for ministeren at stifte bekendtskab med nogle konsekvenser af lovforslaget, som ministeren øjensynlig ikke var klar over på forhånd.

Takket være udvalgsarbejdet er det lykkedes at dokumentere, at lovforslaget strider imod EFs 1. skadesforsikringsdirektiv, som trådte i kraft med udgangen af 1975. Ifølge dette direktiv må medlemsstaterne ikke fastsætte regler for valget af de aktiver, der ikke medgår til dækningen af de tekniske reserver, som der står direkte i direktivet. Men det er netop sådanne regler, regeringen nu vil fastsætte.

Der er altså tale om en helt klar overtrædelse af dette direktiv, som den danske regering jo i øvrigt selv har tiltrådt. Ministeren har da også over for udvalget erkendt denne overtrædelse, men, siger ministeren, det er min opfattelse, at EF-retten ikke er til hinder for kortvarige økonomiske indgreb af helt generel karakter.

Hvad det er, ministeren baserer denne opfattelse på, har det ikke været muligt at få oplyst under udvalgsarbejdet, men så må vi have det at vide her ved andenbehandlingen. Jeg vil derfor gerne spørge industriministeren: hvor i Romtraktaten mener ministeren at have hjemmel til at overtræde udstedte EF-direktiver?

Jeg vil da gerne hjælpe ministeren lidt på vej ved at sige, at der kunne jo være tale om artikel 108, hvorefter der i tilfælde af, at en medlemsstat har vanskeligheder med sin betalingsbalance, kan gribes til særlige foranstaltninger. Er det i denne artikel 108, at ministeren mener at have sin hjemmel? Hvis det er tilfældet, så er det interessant at få oplyst, om regeringen så også har fulgt den procedure, som er foreskrevet dér, nemlig at man retter henvendelse til EF-Kommissionen og i samarbejde med denne træffer de fornødne foranstaltninger. Derfor vil jeg også gerne spørge ministeren: har regeringen rettet henvendelse til EF-Kommissionen angående dette lovforslag?

Der er i det hele taget mange dunkle punkter i denne sag, som yderligere er med til at så tvivl om socialdemokratiets holdning til EF. Det beklager vi, men jeg håber, at ministeren er i stand til at bringe lidt klarhed i sagen.

At ministeren ikke var klar over disse EF-aspekter, da lovforslaget blev fremsat, er bare yderligere en understregning af, at det er et sjusket forslag.

Forslaget er ikke bare sjusket, det er også overflødig. Aftalen af 14. maj mellem Nationalbanken og forsikringsselskaberne og pensionskasserne opfylder præcis det samme formål som lovforslaget. Den frivillige aftale er derfor tilstrækkelig. Der behøves ikke denne midlertidige lovgivning, for den er jo midlertidig. Ganske vist vil regeringen ikke fortælle, hvad der kommer efter 31. december, men ministeren har oplyst, at de begrænsninger, som er indeholdt i dette lovforslag, ikke vil blive videreført, netop fordi de er traktatstridige. Det er da altid en oplysning. Men hvad vil regeringen så, og hvilket formål skal det tjene at lave en midlertidig begrænsning, som alle ved ikke vil og ikke kan fortsætte?

Venstre vil stemme imod dette lovforslag ved tredjebehandlingen, men vi har naturligvis den opfattelse, at hvis disse begrænsninger, der her er lagt op til, bliver vedtaget, så skal der gælde de samme regler for statsanstalten som for andre forsikringsselskaber, og derfor kan vi her ved andenbehandlingen stemme for ministerens ændringsforslag.

Henning Andersen (KF):

[Henning Andersen]

Ved førstebehandlingen af dette lovforslag sagde jeg på det konservative folkepartis vegne, at vi var meget kritiske og betænkelige ved dets baggrund og indhold og ikke mindst konsekvenserne af dette lovforslag.

Under udvalgsarbejdet har vi fået bekræftet, at lovforslaget burde have været gennemtænkt noget mere, og det kunne måske passende være sket i den kommende tænkepause til den 31. december.

Ved udvalgsbehandlingen af dette lovforslag er det klart belyst, at hastyærk bliver til noget makværk. For det første er det meget betænkeligt, at vi, der skal behandle lovforslaget, ikke klart med det samme får oplyst, hvorledes lovforslaget forholder sig til EF-lovgivningen og -direktiver, og at vi skal have disse oplysninger uden for huset og af det konservative medlem hr. Ole Bernt Henriksen og først derefter får det belyst i ministeriet.

Selv om industriministeren har lovet erhvervsudvalget, at fremtidig lovgivning vil blive belyst i relation til EF, vil jeg gerne her ved anden behandling bede statsministeren bekræfte, at bl. a. lovkontoret får et påbud om at undersøge, inden lovforslag fremsættes, om de strider imod EF-aftaler eller internationale aftaler. Det er da noget væsentligt og burde faktisk være en selvfølge.

Jeg siger dette, fordi det også klart fremgår af et svar fra industriministeren på en skrivelse fra Assurandør-Societetet, at lovforslaget strider imod EFs 1. skadesforsikringsdirektiv, der trådte i kraft med udgangen af januar 1975, og at lovforslaget også er imod hensigterne og principperne i EFs 1. livsforsikringsdirektiv, som Danmark tiltrådte i Ministerrådet i marts 1979.

Med hensyn til skadesforsikring har industriministeren den opfattelse, at EF-retten ikke er til hinder for kortvarige økonomiske indgreb af helt generel karakter. Nu har jeg stor respekt for industriministerens måde at opfatte tingene på, men har ministeren nu også haft tid til at undersøge, om denne opfattelse holder ved en nærmere efterprøvelse? Hvis svaret er et klart ja, så må jeg spørge ministeren, om dansk erhvervsliv også i en kort periode kan indgå aftaler, der strider f. eks. imod EF-direktiver? Hvis dette svar er benægtende, så er der noget, der halter i alvorlig grad.

Til sidst skal jeg beklage, at dette restriktive lovforslag ikke tjener noget positivt formål, men kun skaber større ledighed og usikkerhed på en lang række områder, selv om ministeren har givet tilsagn om, at mere permanente ordninger ikke vil blive gennemført uden drøftelse med de berørte parter.

Det konservative folkeparti indstiller lovforslaget til forkastelse, idet vi heller ikke finder, at det har nogen som helst sammenhæng med den økonomiske krise, vi befinder os i.

Maisted (FP):

Som vi har hørt, så har dette lovforslag altså ikke den værdi, som man giver udtryk for. Der er ingen forbrugsbegrænsning i dette lovforslag. Det er selvfølgelig rigtig, at boligministeren har ført den kampagne over en længere tid, at der var tale om, at pensionskasser og forsikringselskaber udlånte midler til forbrug. Det har boligministeren selv måttet afkræfte i et svar: der var ikke nogen frie midler. Jeg ved ikke, om det er rigtigt, men vi må jo regne med, at den anden oplysning i modsætning til den første oplysning, boligministeren kom med, er rigtig. Men i hvert fald står det fast, at dette lovforslag ingen gavnlige virkninger har, og dertil kommer, at man har brudt et EF-direktiv. Den eneste virkning af dette kortvarige lovforslag er langvarig skade.

Det er selvfølgelig ikke rigtig, som socialdemokratiets ordfører sagde, at nu vidste man da, at bindende aftaler var gældende for parcelhusproducenter. Tværtimod har ministeren jo svaret, at med hensyn til rammeaftaler vil ministeren ikke udtale sig bindende, det er noget, domstolene skal afgøre. Det vil sige, at man har en stor usikkerhed på dette område. Det kan kun betyde én ting, nemlig at denne industri bliver usikker, og at der sker et mindre salg af parcelhuse i de 7 uger, og det betyder igen, at der bliver nedlagt nogle arbejdspladser. Det betyder også, at vi de næste 7 uger vil opleve, at vi får en 5.000-6.000 sorte huse.

Det er mig ganske ufatteligt, at et parti som det radikale venstre overhovedet kunne tilslutte sig dette lovforslag. Det radikale medlem af udvalget gjorde jo et stort nummer ud af at undersøge, om det havde forbrugsbegrænsende virkninger, og da det lå

[Maisted]

klart, at det havde det ikke, så stemte de radikale for alligevel. Endelig har vi SF og guldsnørepatriet VS. De er minsandten gået ind for et forslag, hvormed vi med sikkerhed ved, at det er arbejdsløshedsfremmende. Det er en besynderlig stilling for partier, der også påstår, at de er arbejderpartier.

Rahbæk Møller (SF):

Som det fremgår af betænkningen, støtter socialistisk folkeparti det foreliggende lovforslag. Vi finder det meget nødvendigt, at der gribes ind over for forsikringssselskabers og pensionsfondes dispositionsfrihed. Samtidig må man erindre sig, at her er tale om meget store formuedannelser. Alene den opsparede formue til pensionsformål nærmer sig værdien af den samlede danske industri, og formuen vokser med mere end 20 pct. om året. Vi finder det ejendommeligt, at netop de partier, der vender sig stærkest imod en central fond som led i en ØD-ordning, ikke er villige til at være med til at gribe ind mod de langt større fondsdannelser, der her er tale om.

Nu har et midlertidigt indgreb naturligvis en begrænset interesse. Det, der virkelig interesserer os, er de langsigtede indgreb, som senere skal vedtages. I denne forbindelse fremkom der en interessant oplysning under udvalgsarbejdet. Det viste sig, at EF-reglerne tilsyneladende forhindrer permanente indgreb. Det drejer sig om EFs 1. skadesforsikringsdirektiv, der forbyder medlemsstaterne at fastsætte regler for valget af de aktiver, der ikke medgår til dækning af de tekniske reserver. Det drejer sig endvidere om det 1. livsforsikringsdirektiv, der indeholder tilsvarende regler. Dette direktiv er endnu ikke trådt i kraft; det sker den 15. september 1980.

Industriministeren har i et svar til udvalget anført, at han ikke mener, at indgrebet er i strid med EF-reglerne, netop fordi det er så kortvarigt, og fordi livsforsikringsdirektivet ikke er trådt i kraft endnu. På den baggrund håber jeg, at industriministeren vil redegøre for, i hvilken udstrækning det overhovedet er muligt at lave permanente regler af denne art. Jeg håber også, at industriministeren kan oplyse os om, hvornår der kan ventes flere direktiver fra EFs side på dette område. Foreløbig er vi nået til skadesforsikringer og livsforsikringer. Hvornår når vi frem til

egentlige pensionsforsikringer og pensionskasser? EF arbejder langsomt, men sikkert på at berøve folketingsretten enhver indflydelse.

Janne Normann (RV):

Jeg troede egentlig kun, man måtte referere fra udvalgs møder, hvad man selv havde sagt, så det vil jeg gøre.

Hr. Maisted sagde, at jeg satte en vældig aktion i gang for at finde ud af den forbrugsbegrænsende effekt i dette forslag. Det er rigtigt nok, at jeg et øjeblik syntes, at denne effekt fortonede sig, og derfor stillede jeg et spørgsmål til industriministeren om pensionskasserne. Der er mange pensionskasser, som ikke har aftale med Nationalbanken om kun at låne ud til boligbyggeri, tilbygning osv. Jeg ville gerne have at vide, om disse mange pensionkasser var fritaget for denne aftale. Det fik jeg svar på at de var, og derved kunne jeg da igen se en forbrugsbegrænsende effekt i dette forslag.

Det er den forbrugsbegrænsende effekt, vi stadig væk lægger vægt på, men jeg vil gerne lige gøre ministeren opmærksom på, at den skulle jo nødig være så forbrugsbegrænsende, at nye husejere kommer i klemme ved finansieringen. Jeg vil derfor gerne have en tilkendegivelse fra regeringen om muligheden for at øge omfanget af realkreditlånene til f. eks. 80 pct. for nybyggeriet. Jeg ville være glad for et tilsagn måske fra boligministeren om, at realkreditlånemulighederne vil blive øget.

Vi godkender altså forslaget med de ændringsforslag, ministeren er kommet med, men da vi sætter spørgsmålstegn ved, om ikrafttrædelsesdatoen nu også er den rette, skal jeg begære fornyet udvalgsbehandling herom.

Bollmann (CD):

De indvendinger, jeg på CDs vegne kom frem med mod forslaget ved første behandling, bl. a. vedrørende nybyggeriet, synes jeg ikke har kunnet afvises. At forslaget så også er i strid med EF-direktivet, øger ikke CDs lyst til at stemme for forslaget. Jeg synes, det er for dårligt, at det ikke har været undersøgt til bunds noget før.

Jeg finder fortsat, at forslaget er uden sammenhæng med de to foregående lovforslag og altså overflødig i den foreliggende situation. Hvis forslaget bliver vedtaget – og

[Bollmann]

det er der jo desværre meget der tyder på at det gør – så vil vi naturligvis også gå ind for en ligestilling med hensyn til statsanstalten, og vi stemmer derfor for ændringsforslagene.

Waldorff (VS):

Det er blevet sagt fra en del sider, at den forbrugsbegrænsende effekt af forslaget ikke er særlig omfattende eller muligvis endda overhovedet ikke er der, som hr. Maisted sagde.

Jeg vil godt først sige, at forbrugsbegrænsning ikke i sig selv er noget mål for VS. Det afhænger selvfølgelig af, hvad det er for en forbrugsbegrænsning, der sker, og det afhænger af, hvem det er, der får sit forbrug begrænset. Men den form for forbrug, der ligger i pensionskasse- og livsforsikringslån, vil vi godt nok være med til at forfølge. Det, der er tale om, er, som jeg sagde ved første behandling, at man her får et forbrug, som er finansieret af andre skatteydere ikke mindre end 3 gange, og det er også sådan, at det er de fattigste, som på denne måde kommer til at betale til de bedrestillede forbrug.

Pensionskasserne har slået syv kors for sig, når der var nogen, der antydede, at der blev givet forbrugslån igennem pensionskasserne. Man siger, at man har overholdt aftalen med Nationalbanken, og det har man sikkert også sådan rent formelt, men alligevel er det forkert, når man siger, at der ikke er blevet givet forbrugslån. Selv om pensionskasserne siger til folk, der kommer op for at få sig et lån: ja, I må altså kun låne til byggeri eller til ombygning, så ved alle og enhver selvfølgelig godt – i hvert fald alle og enhver, der har en lille smule realitetsfornemmelse – at en stor del af de penge, der lånes formelt til ombygning, til boligbyggeri, bliver brugt til noget andet.

Jeg vil skyde på, at jeg ikke er den eneste, der har hørt om folk, som er gået op til deres pensionskasse og har sagt: jeg ville altså gerne have et lån på 40.000 kr. Det har jeg hørt at man kan få her. Og så spørger pensionskassen, som den skal efter aftalen: ja men hvad skal lånet bruges til? Jo, jeg har altså set denne BMW 723 CSI, som jeg godt kunne tænke mig. Så siger den: ja men vores aftale med Nationalbanken siger, at vi ikke må give lån til den slags, desværre, frue, men kunne De ikke tænke Dem en ombygning i

stedet for? Jo, det var måske ikke så dårligt. Så får man lånet på 40.000 kr., og så går man hjem og konstaterer, at ombygninger må man ikke lave i almennyttigt boligbyggeri, og så bruger man det selvfølgelig til noget andet.

Den nyudnævnte industriminister har haft sine problemer med at forklare, hvad alt dette egentlig gik ud på. Først har han jo skrevet, at dette forslag havde et klart forbrugsbegrænsende sigte. Så møder Pensionskasserådet op og spørger fornærmet, hvad meningen med det her er, for man har sandelig overholdt den aftale, og om det virkelig er regeringens mening at antyde, at man ikke har overholdt aftalen. Og så siger industriministeren: uha nej, slet ikke, vi ville aldrig bryde os om at antyde noget i den retning.

Den eneste grund til, man vil have forslaget igennem, er, at man ønsker en tænkepause, og det synes jeg er et rimeligt svar. Det eneste, man kunne indvende, var, at det nok havde været fornuftigt, om man havde taget tænkepausen, før man kom med forslaget, i stedet for at tage den bagefter. Så havde ministeren bl. a. sparet sig for at slå sig selv for munden med dette velrettede håndkantslag, som jeg lige omtalte.

Det, der sker nu, er, at mens ministeren er nede på tælling eller under tænkepause, som han selv foretrækker at formulere det, så er der andre, der er ved at gøre sig klar. Det er for det første pensionskasserne og forsikringsselskaberne. De ved, at nu er det på vej. Nu er der udsigt til en begrænsning i deres udlånsmuligheder over for medlemmerne, og de starter hele denne kæmpelobbyvirksomhed, som skal forhindre regeringen i for alvor at gribe ind over for pensionskasser og livsforsikringsselskaber.

De andre, som er ved at komme op af starthullerne, det er selvfølgelig medlemmerne og forsikringstagere, som ved, at der er udsigt til en opstramning, og hvis ikke dette lovforslag kommer igennem, så er det om at være på mærkerne den 1. januar 1980, for da sker det. Der er chancen for at få rettet op på det forbrug, som midlertidigt er begrænset, og så er det om at komme ud og få sine forbrugslån, inden der kommer en ny lov, som begrænser det.

Dette betyder – det er konklusionen – for det første, at vi må stemme for lovforslaget, fordi ellers er det helt klart, at der bliver en

[Waldorff]

enorm forbrugsforøgelse. Så skynder man sig selvfølgelig hen til sin pensionskasse og til sit forsikringselskab for at få lånet. Det andet er, at vi må spørge regeringen: har man tænkt sig at fastholde dette stop for forbrugslån ud over den 1. januar 1980? Ellers er det jo klart, hvad virkningen vil blive, nemlig bare en forskydning af disse forbrugslån, og jeg vil da godt høre, hvad ministeren vil sige dertil.

Det tredje er, at hvis der overhovedet skal være nogen mening med at gå og tænke sig om, så må det være for at forberede nogle virkelig vidtgående indgreb over for pensionskasser og forsikringselskaber. Ellers bliver dette et lærestykke i – det er det for øvrigt allerede ved at blive – hvordan selv meget forsigtige og beskedne indgreb over for disse økonomiske kolosser, som pensionskasserne og forsikringselskaberne er, medfører, at de kommer op på mærkerne og starter deres pressionsvirksomhed.

Jeg mener, det er en illusion at tro, at man kan forhandle sig til rette med disse store økonomiske klodser, som der er tale om. Jeg mener, at det, man må gøre klart, og det må forhåbentlig da også blive klart for regeringen meget hurtigt, er, at man må gribe ind over for det, som overhovedet giver forsikringselskaberne og pensionskasserne deres mulighed for at pumpe disse forbrugslån ud med skatteyderfinansiering i flere omgange. Man må være villig til at gribe ind over for, at pensionskasser og forsikringselskaber er skattefri, at der kan ske en skattefri rentetilskrivning i disse selskaber. Det er det, det handler om, det er derfra, de midler kommer, som man har så travlt med at pumpe ud til sine medlemmer til forbrug.

Steffensen (KrF):

Kristeligt folkeparti finder dette lovforslag overflødigt og på visse områder skadeligt. Det er overflødigt, fordi aftalen mellem Nationalbanken og Pensionskasserådet af maj i år virker fuldt tilfredsstillende, og det er skadeligt, fordi der bliver tale om en manglende efterfinansiering i byggebranchen på – ja, det blev oplyst i udvalget, at det drejede sig om en 5.000–6.000 huse, og at gennemsnittet kunne sættes til ca. 200.000 kr. pr. stk., og det betyder jo, at det vil tvinge folk ud på det grå pengemarked.

Kristeligt folkeparti vil stemme imod lovforslaget under henvisning til disse kendsgerninger og til betænkningen med bemærkningerne, som jeg ikke her skal gentage.

Alfred Hansen (DR):

Det har været ganske interessant at følge udvalgsarbejdet, navnlig i den afsluttende fase, hvor det pludselig gik op for de meget EF-ivrige medlemmer af udvalget, at dette vist ikke var i overensstemmelse med EF-forordningerne. I ly heraf kunne man jo da opfordre ministeren til at tage forslaget tilbage, så man ikke kom i den situation, at man bliver underkendt i EF. Men måske har ministeren allerede indhentet tilladelse til det. Det er der jo tidligere stillet spørgsmål om, så vi får jo nok svaret fra ministeren om lidt.

Men hvorom alting er, så forklarer netop denne uenighed om, i hvor høj grad vi selv kan bestemme denne lovgivning, eller vi ikke kan, at vi har afgivet vores selvbestemmelsesret, at vi ikke er herrer i eget hus, at vi ikke selv kan udforme og vedtage de lovforslag, som måske et flertal i folketinget ønsker. Hvis det viser sig at være i strid med EF-forordningerne, så er det sådan set det eneste argument, der måske kunne få mig til at vakte lidt og give mig lyst til at stemme for lovforslaget.

Jeg mener ikke, at det, forslaget sigter på, nemlig forsikringselskaber og pensionskassers udlånsmulighed, er nogle lyssky foretagender. Det er foretagender, som er fuldt legale, som er kontrollerede. I den forbindelse er det værd at bemærke, at de pensionskasser, som ikke er under tilsyn, heller ikke er omfattet af lovens bestemmelser. Det er altså kun de forsikringselskaber og pensionskasser, som man har tilsyn med, der er omfattet af loven, og enhver kan vel se, hvad dette indebærer.

Der er også tidligere, og med rette, blevet spurgt om, hvad der skal afløse denne lov. Der står jo i bemærkningerne, at der med denne lov lægges op til noget mere permanent, til noget mere vedvarende. Hvad mon det er for vedvarende ordninger, regeringen vil have indført på dette område, og hvordan vil det stille sig i forhold til EF-forordningerne, eventuelt være i strid hermed?

Det er jo sådan, at vi vel alle her i folketinget ønsker, at de, der skal låne penge, lå-

[Alfred Hansen]

ner pengene på det organiserede pengemarked, at de låner pengene i banker og sparekasser. Men det er der altså for længst lagt loft over, og da der er behov for at låne penge, har man udnyttet den mulighed gennem en årrække, at man har kunnet låne penge i pensionskasser, i forsikringsselskaber. Nu skal det altså også stoppes. Der vil fortsat være behov for at låne penge. Så kan man gå hen til vekselererne, for de må jo fortsat låne penge ud. Ja, det er endog blevet opklaret i udvalget, at forsikringsselskaber og pensionskasser må låne deres penge ud til vekselererne, og så kan kunder hos forsikringsselskaber og medlemmer af pensionskasser gå hen til vekselererne og låne pengene. Jo, det skal nok virke forbrugsbegrænsende.

Det vil også virke rentefremmende. Der er vel ingen, der tror, at den rentebyrde, man påtager sig ved at låne penge hos vekselerere eller på det grå pengemarked, som efter dette lovforslags vedtagelse vil få en farve i retning af det sorte, er mindre, at det er billigere at låne penge dér. Derfor må konklusionen være, at man med vedtagelse af dette lovforslag i særlig grad vil ramme de mindre-bemidlede. Det er dem, der kommer til at betale gildet. Det er et asocialt lovforslag.

Så trøster man med, at det kun gælder 7 uger. Omvendt kunne vi sige: hvilken hjælp kommer man så med ved blot at vedtage forslaget? Hvis man trøster med, at det ikke får nogen særlig stor virkning, fordi det kun gælder 7 uger, ja, så kunne man omvendt drage den slutning, at når det kun er 7 uger, hvorfor i alverden så så megen halvløj for at få dette lovforslag vedtaget?

Jeg synes også, at ændringsforslagene fra ministeren om, at statsanstalten for livsforsikring også skal være omfattet af loven, tydeligt viser, hvor lidt forberedt, hvor dårligt forberedt dette lovforslag er. Det har ganske givet altid været ministerens og regeringens opfattelse, at også statsanstalten for livsforsikring skulle være sidestillet med de private forsikringsselskaber på dette område, men man har simpelt hen glemt det. Ud fra en lighedsbetragtning vil retsforbundet stemme for disse to af ministeren stillede ændringsforslag.

Med hensyn til lovforslagets endelige vedtagelse i løbet af ugen har jeg skrevet i betænkningen, at vi indstiller forslaget til forkastelse, at vi ikke kan medvirke til at frem-

me det. Men jeg vil dog stadig væk holde en dør åben. Jeg ventilerede den tanke i udvalget, at retsforbundet var forhandlingsvenligt, hvis man samtidig – det burde være en naturlig konsekvens af dette lovforslags vedtagelse – hævede udlånsloftet for det organiserede pengemarked.

Jeg skal derfor komme dels med en bøn, dels med en opfordring, dels med et tilbud til ministeren. Hvis ministeren vil give tilsagn om, at udlånsloftet bliver hævet, helst nu, men senest 1. januar 1980, så vil retsforbundet muligvis tage sin stilling op til nyvurdering. Hvis ikke man samtidig hæver udlånsloftet, så sender man bogstavelig talt låneansøgerne ud på det grå pengemarked, og det mener vi ikke vi kan tage ansvaret for.

Boligministeren (Erling Olsen):

Jeg skal blot kommentere to punkter.

Det ene er spørgsmålet om det omfang, hvori dette lovforslag virker forbrugsbegrænsende. Det er rigtigt, at pensionskasser og forsikringsselskaber har opfyldt den aftale, som er truffet med Nationalbanken, og har begrænset deres direkte udlån til kun at omfatte nybygning, ombygning og tilbygning. Jeg tror ikke meget på historierne om, at mange mennesker har fået mange penge til meget andet igennem medlemslåne. Jeg tror ikke, det er dér, problemet er.

Nej, problemet er, at fordi medlemslåne har vist en faldende tendens som følge af denne aftale, så er der sket noget andet. Man har fra forsikringsselskaber og pensionskasser i stigende omfang ydet de såkaldte gælds-brevslån til ejendomsmæglere, vekselerere og bankierfirmaer. Disse gælds-brevslåns teknik har været den, at de er blevet udbetalt til de pågældende mellemmand i det omfang, der er blevet indlagt pantebrev som sikkerhed for disse gælds-brevslån. Låntagerne har lagt pantebrev ind som sikkerhed for gælds-brevslåne hos mellemmandene, der yder forbrugslåne, og så udbetales pengene fra pensionskasser og forsikringsselskaber. Det er dette, der er sat en bom for her.

Hvad er så meningen på længere sigt? Ja, på længere sigt er det meningen – og noget af det kan være et svar til hr. Svend Andersen og til fru Janne Normann – at vi allerede inden for den gældende realkreditlov lempet på lånelofterne. Vi må hæve lånelofterne,

[Boligministeren]

men det bør ske velovervejet og ikke under pression af nogen art. Det, som blev fremført nu af hr. Alfred Hansen, kan jo gøre, at vi nok må vente til på den anden side af afstemningen med at gennemføre noget sådant. Det bør ikke ske som led i en pression, men som udtryk for, at man overvejer måden, det skal gøres på, og så i øvrigt gør det hurtigt, men fornuftigt.

Industriministeren (Erling Jensen):

Det har været karakteristisk for denne debat, at den næsten udelukkende har beskæftiget sig med EF-problemerne. Jeg skylder måske derfor allerførst at sige, at jeg på denne baggrund skal beklage, at vi ikke allerede i bemærkningerne til lovforslaget havde givet en mere udførlig redegørelse for disse problemer.

Når det er sagt, så beder jeg om, at man er opmærksom på, at for det første er pensionskasser overhovedet ikke omfattet af nogen direktiver. For det andet er livsforsikringsdirektivet endnu ikke trådt i kraft og er derfor ikke en hindring. For det tredje er det rigtigt, at der eksisterer et skadesforsikringsdirektiv, og her gælder begrænsningerne ikke de bundne formuer, der skal dække de forsikringsmæssige forpligtelser, men kun de frie formuer.

Så har hr. Fogh Rasmussen spurgt mig, om vi har rettet henvendelse til EF og f. eks. anvendt artikel 108.

Nej, det har vi ikke, og jeg kan i den forbindelse også svare hr. Henning Andersen og hr. Maisted, at vi har været af den opfattelse i industriministeriet, at en fortolkning af direktivet viser os, at det ikke er til hinder for denne lov. Dertil føjer hr. Henning Andersen: ja men hvad siger lovkontoret? Hvad siger justitsministeriet? De siger det samme, hr. Henning Andersen.

Endelig skal jeg understrege, at jeg kun har taget stilling til lovmedholdeligheden på det meget stilfærdige grundlag, at der er tale om et kortvarigt generelt indgreb. Jeg har altså slet ikke taget stilling til, hvordan situationen vil være, hvis vi skulle være kommet frem til et mere langsigtet indgreb. Det har jeg ikke gjort alene af den grund, at jeg i min besvarelse til udvalget har understreget, at der ikke vil blive taget stilling til nogen endelig formulering af en fremtidig lovgiv-

ning, uden at denne drøftelse er foretaget forinden med de berørte parter, herunder repræsentanterne for forsikringssekskabernes og pensionskassernes organisationer.

Så skal jeg endelig til fru Janne Normann sige, at jeg mener selv, at ikrafttrædelsesdatoen er rigtig. Jeg mener det, fordi den rammer skillelinjen mellem en ikke-arbejdende weekend og en hverdag. Jeg ville mene, at en skillelinje mellem to hverdage på alle måder var uheldigere, men jeg drøfter naturligvis også gerne dette spørgsmål under det fortsatte udvalgsarbejde.

Fogh Rasmussen (V):

Jeg synes unægtelig, det er interessant at få oplyst af industriministeren, at en klar overtrædelse af et EF-direktiv, som der her er tale om, mener industriministeren ikke at der er behov for at underrette EF om, men at industriministeren overlader det helt til sit eget skøn, helt til sin egen fortolkning af direktivets indhold. Jeg vil så godt stille det spørgsmål til industriministeren, hvad det er for en fortolkning af dette l. skadesforsikringsdirektivs indhold, som får industriministeren til at mene, at man uden at underrette EF roligt kan overtræde dette direktiv.

Til syvende og sidst er det afgørende jo ikke, hvilken fortolkning ministeren anlægger af direktivets tekst, men derimod hvad traktaten siger om disse forhold. Der står der klart og tydeligt, at når der er tale om sådan nogle beskyttelsesforanstaltninger, så skal Kommissionen og de øvrige medlemsstater underrettes senest ved disse foranstaltningers ikrafttræden.

Derfor må min konklusion være, at ministerens svar i det mindste må få den betydning, at vi må overveje ikrafttrædelsesdatoen for loven, og det er jo noget, vi må opklare under et følgende udvalgsarbejde.

Maisted (FP):

Jeg synes, det var interessant, at SF stemmer for dette forslag, fordi de er imod fondsdannelser. Det har overhovedet ikke noget med dette forslag at gøre. Det er et spørgsmål om, hvorvidt der er tale om øget forbrug eller ej, når dette forslag bliver vedtaget. Vi har altså fået konstateret, at der ikke er tale om øget forbrug. Og guldsnørepatriet VS går ind for dette forslag, fordi alle spilleregler

[Maisted]

bliver brugt. Og de, der bor i almennyttige boliger, låner penge til en BMW – det var et fantastisk argument for at stemme for dette forslag.

Fru Janne Normann siger, at jeg udtalte mig om, hvad hun havde sagt under udvalgs-mødet. Det passer ikke, så har jeg i hvert fald misforstået situationen. Fru Janne Normann havde en diskussion med industriministerens ude på gangen om et spørgsmål, hun havde stillet i udvalget, som vi ikke har fået besvarelse af. Jeg gik ud fra som en selvfølge, at udvalgsrådet var ophævet i den periode, fru Janne Normann diskuterede med industriministerens.

Vi fik netop oplyst i det møde, som jeg ikke mener var officielt, at det, fru Janne Normann spurgte om, blev bekræftet, nemlig at de pensionskasser, der ikke officielt var med i aftalen, fulgte aftalen, så der var ingen begrundelse for, at de radikale skulle stemme for dette forslag. Derfor undrede det mig meget, at det radikale venstre alligevel stemte for lovforslaget.

Så siger boligministeren, at nu har vi lukket for gældsbeværelser hos vekselerere og bankiervirksomheder, det er der sat en bom for med dette forslag. Det forstår jeg ikke, for det står fast, at bindende aftaler, rammeaftaler, stadig er gyldige. Vekselererfirmaer og bankierfirmaer har 2-årige aftaler, hvor de har aftalt bloklån på 10–20 mill. kr. ad gangen, og der er da ikke en djævel, der kan finde ud af, om de lån går til forbrug eller ikke går til forbrug. Vi må alle sammen gå ud fra, at de følger spillereglerne, som de har aftalt med Nationalbanken. Det er en grov insinuation fra boligministerens side. Der er ingen begrundelse for, at det ikke skulle kunne fortsætte, når de har en aftale med forskellige parcelhusfabrikanter.

Det vil sige, at enten vil ministeren påstå, at gældende aftaler skal brydes, eller at oplysningerne, vi har fået fra forsikringsselskaberne og pensionskasserne, om, at de ikke yder lån, heller ikke igennem vekselererfirmaer og bankierfirmaer, til forbrug, er det pure løgn.

Jeg forstår ikke argumentationen, men jeg kan i hvert fald forstå én ting, og det er, at så lang tid bindende aftaler er gældende i dette land, så vil bankierfirmaer og vekselererfirmaer kunne opfylde deres forpligtelser,

og så har boligministeren ikke ret i det, han siger.

Rahbæk Møller (SF):

Industriministerens kom ikke ind på, om EF-reglerne forhindrer mere permanente begrænsninger. Jeg vil gøre opmærksom på, at allerede i bemærkningerne til det foreliggende forslag står der, at de foreslåede begrænsninger skal danne udgangspunkt for overvejelser om mere permanente begrænsninger i de nuværende regler om kapitalanbringelser. Derfor må det være nødvendigt, at tinget får at vide, om det overhovedet er muligt at fortsætte et indgreb af denne art.

Industriministerens sagde også, at EF-reglerne ikke blander sig i pensionskassers forhold. Det ved vi godt, men jeg vil gøre opmærksom på, at der ligger langt flere midler i forsikringsselskaber end i pensionskasser. Alene til pensionsformål er der tale om næsten det dobbelte beløb.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

§§ 1–4

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 1 om indsættelse af en ny paragraf

vedtoges med 152 stemmer mod 17.

Ændringsforslag nr. 2

vedtoges uden afstemning.

§ 5, således ændret, og §§ 6 og 7

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling

vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Enggaard):

Da der har været fremsat ønske om fornyet behandling i udvalget mellem anden og tredje behandling, overgår lovforslaget nu til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Anden behandling af:

Forslag til lov om midlertidig begrænsning i adgangen til tinglysning af visse pantebreve i fast ejendom.

(Lovforslag nr. L 5. Fremsat 6/11 79. Første behandling 7/11 79. Betænkning 9/11 79).

Der var stillet 16 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Forhandling

Preben Steen Nielsen (S):

Til de af tingets medlemmer, der måtte være på vej ud for at tinglyse ejerpantebreve, kan jeg sige, at det er for sent.

Bølgerne er gået højt under de meget langvarige drøftelser omkring dette lovforslag i boligudvalget. Nogle af de borgerlige partier har slået på, som allerede antydet af undertegnede under første behandling, at de nok ville målet, nemlig at begrænse de lån, der kunstigt kan udvide forbrugsmulighederne, men det viste sig også, at de ikke ville midlerne, selv ikke de midlertidige.

Det skal indrømmes, at lovforslaget inden fremsættelsen kunne have været mere gennemarbejdet, men omstændigheder, som alle kender, nødvendiggjorde, at det blev fremsat ret hurtigt.

Fremskridtspartiet søger i sit betækningsbidrag at påvise, at der afhængigt af tinglysningskontorenes ekspeditionsfart vil ske en forskelsbehandling af borgerne. Det er da oplagt, at nogle skal rammes af en lov, der skal virke i 54 dage – hvorfor ellers fremsætte den?

Fremskridtspartiet postulerer også, at forbrugslånene ikke har belastet kapitalmarkedet. Den påstand er forkert. Det fremgår bl. a. af de svar, boligministeren har givet på de i udvalget stillede spørgsmål. Men selv om påstanden skulle være rigtig, så er der jo alene på grund af det prisstop og det lønstop, der er vedtaget her ved anden behandling for

lidt siden, en selvstændig begrundelse for at fastholde dette forslag om begrænsning af tinglysning. Vi får brug for den midlertidige lov, og vi får brug for i den kommende måned eller halvanden for at forberede en permanent lovgivning, der fastholder sigtet med dette lovforslag, og som samtidig kan fremme den organiserede del af kapitalmarkedet.

Venstre, de konservative og fremskridtspartiet har med filibusteragtig flid søgt at fremstille det som lovstridigt, at forslaget griber ind over for anmeldte, men endnu ikke tinglyste pantebreve. Justitsministeren har med en næsten engleagtig tålmodighed mindst ti gange svaret på det samme spørgsmål stillet af de tre partier, uden at det er lykkedes at få det til at sive ind hos de pågældende partier, hvilket ikke kan bebrejdes justitsministeren. Man må i sandhed sige, som Piet Hein i et af sine græk har sagt det: »At appellere til fornuften er verdens største slag i luften«. Men alligevel kan vi da prøve én gang til: hvis det ændringsforslag, som socialdemokratiet og det radikale venstre har stillet, vedtages, så vil loven få virkning for alle pantebreve, der er anmeldt til tinglysning siden sidste onsdag, den 7., og som ikke ved lovens ikrafttræden er færdigekspederet på tinglysningskontorerne – så enkelt er det.

Vi kan i socialdemokratiet støtte de ændringsforslag, der har til hensigt at bringe lovforslaget i overensstemmelse med det pensions- og forsikringskasselovforslag, vi lige har behandlet, og som klargør lovens hensigt i øvrigt, nemlig at tillade de ejerpantebreve, der er et led i en almindelig ejendomshandel, de pantebreve, der har en moderniseringsmæssig, en energibesparelsesmæssig betydning, og de pantebreve, der har relation til vej- og kloakbidrag m. v.

Vi kan ikke støtte de af socialistisk folkeparti og venstresocialisterne stillede ændringsforslag, idet det ikke i dag står realkreditinstitutterne frit at give lån på en sådan måde, som forslagsstillerne antyder.

Boligministeren har i en besvarelse af nogle af fremskridtspartiets mere hypotetiske indvendinger mod lovforslaget svaret, at det går nok. Med vedtagelsen af de ændringsforslag, som vi har stillet, og som er stillet sammen med det radikale venstre, vil det ikke alene nok gå, det vil ligefrem gå godt.

Bjørn Elmquist (V):